

בהעלותך (217)

במסילה הישרה "לא הָיָה", לא יתכן שהכל שפיר ותקין אצלו. אדם תמיד צריך לחשוב שהוא עדיין לא בסדר, עדיין נצרך הוא ללמוד וגם נצרך לרב ולמורה דרך שיורה כיצד לתקן את דרכיו. על דרך זה פירש הרבי **מקוצק** את הנאמר בפרה אדומה: "אשר אין בה מום, אשר לא עלה עליה עול" (לקמן י"ט.ב): אדם המסתובב בעולם ומרגיש עצמו נטול מומים, הכל אצלו, ב"ה בסדר. אם כך הוא חושב, אומר הרבי **מקוצק** זה סימן בדוק שלא "עלה עליו עול", שעדיין לא קיבל על עצמו עול מלכות שמים בשלמות. כפי שאמר **שלמה המלך**: "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", מי שאומר החכמתי, סימן בדוק שהחכמה, התורה הקדושה, עדיין רחוקה ממנו.

עונש כרת, למבטל מצוות פסח ומילה

וְחָדַל לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיקָה (ט.יג)
 בשתי מצוות עשה בלבד מצינו, שהעונש של ביטולן הוא כרת: ברית מילה וקרבת פסח. וטעם הדבר: יציאת מצרים היתה בזכות מצות מילה ומצות קרבן פסח. אדם שמזלזל בשתי מצוות אלו, בעצם אומר: לשם מה בכלל יצאתי ממצרים? לכן ענשו כרת. "חידושי הרי"ם"

נסיונות הדרך

וַיְהִי בְּנֹסַע הָאָדָם וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה ה' וַיִּפְצוּ אֵיבֵיךָ וַיִּנְסוּ מִשְׁנָאֵיךָ מִפְּנֵיךָ (י. לה)
 פסוקים אלו נכתבו מפורדים מן הפסוקים שלפניהם ואחריהם, ורמז יש בדבר שכאשר יוצאים החוצה למסע, הרי שהאדם מובדל ונפרד מן המציאות שהיתה לו, כשישב בביתו. בענין זה הקשה רבי **נפתלי מרופשיץ זצ"ל**: מדוע באמירת "אשרי יושבי ביתך" אומרים לכל אות פסוק אחד, ואילו בפרק קי"ט בתהלים "אשרי תמימי דרך" אומרים לכל אות שמונה פסוקים? ותירץ: שיכול האדם להיות צדיק גדול בביתו, אך בלכתו בדרך נתון הוא להשפעת הסביבה, ויתכן שהוא יגיע להנהגות שונות ממה שנהג בביתו, כפי שאומרים חז"ל (ברכות ו:): כיון שנצטרך אדם לבריות, פניו משתנות ככרכום, משום שהוא מתנהג לפי דעתם של המיטיבים לו, ולכן כשהוא בגדר של "תמימי דרך", הרי לו שמונה אופנים שונים להתנהגות, בהתאם למקום שבו הוא נמצא.

ספר "ומתוק האור"

גלגול אלדד ומידד

שֵׁם הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִידָד (יא.כו)
 בגמרא (תגיגה ג.) מסופר: שני אלמים היו בשכונתו של רבי, בכל פעם שהיה רבי נכנס לבית המדרש היו באים ויושבים לפניו ומנענעים בראשיהם ומרחשים בשפתם,

וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה הַעֲלָה נִרְחִיקָה פְּאֶשׁוֹר צִנְהָ ה' אֶת מֹשֶׁה (ח.ג)
 "וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן": להגיד שבחו של אהרן שלא שינה (רש"י). יש להבין מה השבח בזה. יש לומר: הנה המפרשים התקשו בנוסח קידושי אשה שאומרים 'הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל', דהרי דת משה וישראל היא התורה, לכן תמוה מה שמקשים קדושת האשה לקדושת התורה, שאומרים 'הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל'. והתירוץ הוא על פי מה שאמרו חז"ל, אם שמע אדם מחבירו דבר תורה שהוא כבר שמע אותו פעם אחת, אסור לו לומר לחבירו כבר שמעתי את זאת, אלא תמיד יהיה כאילו דבר חדש הוא. וכמו כן הרי את מקודשת וכו', שתמיד תהיה בעיניו כחדשה, מפני שהאשה נמצאת תמיד עם הבעל והיא משמשת אותו, תוכל להיות קלה בעיניו ויזלזל בה, לכן הזהירו חז"ל שתמיד תהיה בעיניו כחדשה ויכבדה ויואהב אותה. כן הוא בהדלקת הנרות, משום שהוא עבודה קלה, ואהרן היה עושה אותה במשך ל"ט שנים מידי יום ביומו, בבוקר ובערב, ואפשר לחשוב שהדבר היה קל בעיניו, ועשה זאת מתוך הרגל. לכן העיד עליו הכתוב "וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן... צִנְהָ ה' אֶת מֹשֶׁה" שהיתה חביבה לו תמיד, וזהו שבו. ספר "להתעורר באהבתך" בשם הגר"א

וּמִכֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְבָּא הָעֵבֶרְדָּה וְלֹא יַעֲבֹד עוֹד. וְשָׁרַת אֶת אֶחָיו. (ח.כה.כו)
 "בן חמישים שנה לעצה" (אבות ה, כא) שנאמר בלוויים "וּמִכֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה וְכוּ' וְשָׁרַת אֶת אֶחָיו" ומהו השירות, שיתן להם עצה (רע"ב). לימדתנו התורה מוסר השכל: בהגיע לגיל העצה, בן חמישים שנה, לא יפנה עוד את עיקר מגמתו, לעולם המעשה, אלא יתפנה מענייני העולם הזה ויקדיש את זמנו וכוחותיו לתורה, למצוות ולמעשים טובים, כדי שיהא מוכן ומזומן ליום שכולו שבת. על דברי המשנה "בן חמישים שנה לעצה", פירש רע"ב: שיתן עצה. ועתה הגע בעצמך, אם בהיות האדם בן חמישים שנה, יכול הוא להשיא עצה לזולת, על אחת כמה וכמה שעליו להשיא עצה לעצמו, ומהי העצה הטובה והישרה ביותר, אם לא להכין לעצמו צידה לדרך לעולם שכולו טוב.

חפץ חיים

תמיד יש לו לאדם לתקן דרכיו

וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר וּבְדָרְךָ לֹא הָיָה (ט.יג)
 הרב יעקב קטינא בספרו "קרבן העני" פירש פסוק זה בדרך רמז: ישנו אדם האומר: אני הולך בדרך העולה בית א-ל. אומרת אפוא התורה: "וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר", שאומר טהור אני, לאמתו של דבר "ובְדָרְךָ",

את מה שעשה, מישהו אחר היה עושה לך בדיוק את אותו דבר.

ספר "אדרבה תן בלבנו"

הלכה: לימוד והרהור בדברי תורה במקומות מטונפים
כתב הרמ"א (יו"ד סי רמ"ו סכ"ו) ואסור לעסוק בדברי תורה במקומות המטונפים. כתב הפסקים ותשובות (אות סח): טעם האיסור משום כבוד התורה. ועוד כתב: וכן אסור להזכיר במקומות המטונפים שמות הקב"ה אפילו בלשון לע"ז, והוא הדין שאסור להזכיר תיבת שלום שהוא שמו של הקב"ה. אבל דברים של חול מותר לאמרם שם בלשון הקודש, ומדת חסידות להחמיר בזה.

פתגם: קל יותר להתאמץ ולעשות את שאוהבים, מאשר להתאמץ ולאהוב את שעושים.

ספר "שמחלה"

חקירה: קניין

לאחר מעשה הקניין, הקניין חל משעת המעשה, או למפרע משעת הדיבור. (תורת הקנינים ח"א עמוד א)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: יפה שתיקה לעיין

רבי רפאל הכהן שפירא, מראשי ישיבת וולוז'ין, היה מפליג תמיד בשתיקה ולא היה מוציא דברים מפיו אלא לעתים רחוקות. פעם שאלהו אחד מקרוביו: רבי האינך עיין לפעמים מן השתיקה? נענה רבי רפאל ואמר: עלי להודות, כי השתיקה מעייפת אותו מאוד, וכדי לנוח מן השתיקה הריני חוזר ושותק.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קצח)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, מאיר בן גבי זווירה, מוריס משה בן מרי מרים, סשא בנימין בין קארין מרים ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה, רבקה בת ליזה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח. יוסף בן מייכה.

וביקש רבי רחמים ונתרפאו, ומצאו שהיו יודעים הלכות ספרא וספרי וכל הש"ס. כתב החיד"א בשם הרמ"ע מפאנו, ששני אלמים הם גלגול של אלדד ומידד. ויש לרמוז זאת בפסוק, כי שתי אותיות הראשונות אלדד ומידד הם אותיות אלמי, ואפשר שבזה נתקיימה קללת יהושע אדני משה כלאם אותיות כאלם. ובאו בגלגול מאחר שאמרו נבואתם אף שלא נאמר להם 'לאמר' לאחרים והיו צריכים להעלים נבואתם עד שיתן להם רשות לגלות.

ספר "אוצרות התורה"

איך הגיע משה רבינו לדרגתו העצומה בענווה וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנָו מְאֹד מִפְּלֵ הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה (יב. ג)

איך הגיע למדרגה זו? יש לבאר בדרך רמז שמשה רבינו היה מכיר ומעריך מעלותיו של כל אדם מישראל ולו הפשוט והנחות ביותר, שהרי בכל אדם מישראל טמונות מעלות מיוחדות, אלא שצריך להיות טוב עין ולהשכיל ולהתבונן לרדת אל שורש נשמתו של כל אדם ולדלות ממנה את מעלותיו, ומשה רבינו עמל להתבונן במעלותיו של כל אדם שהכיר וכך הגיע למדרגתו העצומה בענווה. זהו שהעידה בו התורה: וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנָו מְאֹד, איך? "מִפְּלֵ הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה". היינו מתוך שהתבונן במדרגת כל האדם והתבטל בפני מעלה זכה לדרגתו העצומה.

ספר "לתתך עליון"

א-ל נָא רְפָא נָא לָהּ (יב. יג)

מובא בשם הקדמונים, שבשמים מסרו למשה רבינו את הסוד כשיתפלל ויאמר ב' פעמים "נא" בתפילתו, תתקבל תפילתו. וזהו שהתפלל משה באמרו "א-ל נָא רְפָא נָא לָהּ", וה' נעתר לו. ולפי זה פירשו כשהתפלל משה לפני ה' ואמר: "אעברה נא ואראה" (דברים ג. כה), אמר לו ה' "רב לך", שלא יאמר "נא" פעם נוספת, "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", כלומר באמירת "נא".
רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא" בשם החיד"א

מוסר: מה פירוש "טומאת שרצים"?

אל תקרא שרצים אלא שרצים! אדם רץ, ממחר לחטוף, רב, מתקוטט, לא רגוע, צורת החיים שכזאת היא "טומאת שרצים". בן אדם, תפסיק לרוץ, לאן אתה רץ? תרגע, תחיה עם הקב"ה, הוא מנהל את העולם, לא אתה. אל תחחכם יותר מדי, אתה לא מנהל כאן, בין אם עבר עליך יום מוצלח יותר בין אם מוצלח פחות, אתה תהיה רגוע, הקב"ה הוא מנהל את הכל. אם אדם יודע שהכל משמים, כל הבין אדם לחבירו שלו נראה אחרת. האם דבר הגיוני הוא לנקום בחבר על שלא עשה לך טובה? או להתרגז על מישהו שגרם לך עוולה? לעשות איתו מחלוקת? מה פיתאום? וכי אותו פלוני עשה לך את הרעה? הרי הוא רק שליח שנשלח משמים לבצע את מה שנגזר עליך מן השמים. הרי אם הוא לא היה עושה לך

